

Till kommun- och stadsstyrelserna
och samkommunernas styrelser

Kommunförbundet uppmantrar små kommuner och myndighetsenheter i stora kommuner till samarbete i skötseln av byggnadstillsynens och miljövårdsmyndighetens uppgifter

Enligt de riktlinjer för utveckling av lokala samhällen som Kommunförbundets styrelse godkände våren 2016 är samarbete mellan planläggningen, byggnadstillsynen, miljövården och den tekniska sektorn nyckeln till ett tillräckligt tomtutbud, en sund miljö och en flexibel tillståndsförvaltning.

Utgående från materialet och teorin i en utredning om organisering av myndighetsverksamheter som slutfördes vid Kommunförbundet våren 2017 (projektet VIRVA) sköts byggnadstillsynen och miljövården bäst på lokal nivå. Samarbete mellan myndighetsverksamheterna gynnar sektorernas eget arbete och kommunutvecklingen som helhet. Enligt forskningsresultaten är byggnadstillsynen och miljövården ett viktigt stöd för kommunens markanvändning i skapandet av en god livsmiljö. Byggnadstillsynen har en central roll i kommunen som övervakare av att planer följs och genomförs. Samarbetet mellan miljövården och planläggningen är viktigt när planer utarbetas, men också med tanke på genomförandet av planläggningsaspekter i miljötillsynen.

I skapandet av en hälsosam, trygg och trivsamt livsmiljö är också de sakkunniga i de olika sektorerna viktiga partner för kommunaltekniken. I främjandet av kommunernas klimatarbete har särskilt miljövården en stark koppling till kommunens strategiska ledning. Om myndighetsverksamheterna förläggs till en gemensam enhet i kommunen kan kunderna få service på ett och samma ställe.

Samarbete mellan små kommuner och sammanslagning av myndighetsenheter

Organisering – nuläget

Kommunförbundets färskta enkäter om förvaltningen inom miljövården och byggnadstillsynen i kommunerna visar att dessa myndighetsuppgifter sköts i enheter av mycket varierande storlek och med varierande kompetens och utbildning. Det finns uppskattningsvis 150-175 myndighetsenheter med i snitt 5,2 anställda per enhet inom miljövården (median 3 anställda). Byggnadstillsynsuppgifterna sköts i ca 275 enheter med i snitt 4,2 anställda (median 2 anställda). Inom miljövården sköter redan nästan hälften av kommunerna uppgifterna genom samarbete med andra kommuner. Inom byggnadstillsynen sköts uppgifterna i största delen av kommunerna fortfarande i kommunens eget organ och i kommunens myndighetsorganisation. I myndighetsorganisationerna har antalet gemensamma verksamhetsenheter för miljövården och byggnadstillsynen ökat kraftigt de senaste åren.

Omvärldsförändringar

Den lagstiftning som gäller miljövårdens och byggnadstillsynens uppgifter har utökats och reviderats i rask takt de senaste årtiondena. De senaste utvecklingstrenderna inom miljöskyddslagstiftningen har omfattat ändringar med syfte att förenkla tillståndsbehandlingen och öka myndighetssamarbetet och dialogen mellan myndigheten och den tillståndssökande. Bland de helheter som granskas inför den kommande totalrevideringen av markanvändnings- och bygglagen betonas bland annat energieffektiviteten i byggandet och miljöpåverkan. I ljuset av dessa förändringar kommer behovet av ett bredare samarbete och en bredare sakkunskap inom miljövården och byggnadstillsynen troligen att accentueras ytterligare.

Också kommuninvånarnas och verksamhetsutövarnas krav på kommunens myndighetsverksamheter har ökat, och besluten om livsmiljön har en allt större roll i det kommunala beslutsfattandet och främjandet av kommunens livskraft. Att sköta uppgifterna med hög kvalitet kräver en bred kompetens och en möjlighet att tillhandahålla tjänster också med kort varsel i takt med att projekten framskrider.

Här ska också myndighetens oberoende beaktas och ses till att ärendet inte kopplas till personen. Denna typ av verksamhet är det besvärligt att driva i en liten verksamhetsenhet med 1–2 personer.

För att kunna svara på förändringarna måste kommunerna samarbeta och utvidga sitt kunnande

Med det nuvarande kommununderlaget är det inte alltid möjligt att erbjuda tillräckligt högklassiga myndighetstjänster i de minsta kommunerna – enheterna kan vara för små. När dessutom miljö- och hälsoskyddet eventuellt överförs till landskapet till följd av landskapsreformen, splittras många nuvarande välfungerande myndighetsenheter som är gemensamma för flera kommuner. Dessa kommuner måste söka samarbetsmodeller som kan trygga tillräckliga tjänster inom byggnadstillsynen och miljövården.

För att det säkert ska finnas tillräckligt med kompetens, specialiseringsmöjligheter och serviceutbud sporrar Kommunförbundet de små kommunerna att söka sig till frivilligt mellankommunalt samarbete enligt kommunallagen i skötseln av byggnadstillsynens och miljövårdsmyndighetens uppgifter. Den möjlighet att överföra uppgifter till landskapet genom avtal mellan kommunen och landskapet som föreslås i utkastet till landskapslag kan vara motiverad i områden där samhällsstrukturen och de etablerade verksamhetsformerna talar för det. Också i dessa fall finns det skäl att sörja för att byggnadstillsynen och miljövården fortfarande samarbetar när det gäller kommunens planläggning och övriga markanvändning.

För en effektivare resursanvändning och ett smidigare beslutsfattande om livsmiljön i de större kommunerna uppmanar Kommunförbundet kommunerna att bilda kombinerade enheter för miljövården och byggnadstillsynen nära planläggningen och de övriga enheterna inom markanvändningen.

Stöd för kommunsamarbete och omorganisering

Kommunsamarbete förutsätter ett avtal mellan de kommuner som deltar i samarbetet. När man avtalar om samarbete är det viktigt att se till att avtalsparternas behov tillgodoses i samarbetet. Varje kommun ska ha sakkunskap inom miljövård och byggnadstillsyn till sitt förhållande.

En omorganisering av myndighetsverksamheterna inom kommunen förutsätter att servicekedjorna i kommunen granskas på ett övergripande plan och att förvaltningsstadgan revideras.

I syfte att främja de små kommunernas samarbete och en omorganisering av myndighetsenheterna ställer Kommunförbundet de bifogade anvisningarna och avtalsmallarna samt övrigt bakgrundsmaterial till ert förfogande.

Närmare upplysningar, miljövärd:

Nelli Tikka, jurist, tfn 050 345 8941, nelli.tikka@kommunforbundet.fi
Miira Riipinen, miljöchef, tfn 040 824 4401, mira.riipinen@kommunforbundet.fi

Närmare upplysningar, byggnadstillsyn:

Minna Mättö, jurist, tfn 050 308 1487, minna.matto@kommunforbundet.fi
Ulla Hurmeranta, ledande jurist, tfn 050 382 737, ulla.hurmeranta@kommunforbundet.fi
Anne Jarva, utvecklingschef, tfn 050 573 6810, anne.jarva@kommunforbundet.fi

FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

Timo Reina
vice verkställande direktör

Jarkko Huovinen
direktör, regioner och samhällen

Bilagor

1. [Förvaltningsstadga för kommunen](#)
2. Offentlighetsligt samarbete mellan kommuner – allmänna anvisningar
3. Mall för samarbetsavtal (miljövärd och byggnadstillsyn)
 - a) Avtal om skötseln av en myndighetsuppgift enligt 54 § i kommunallagen (köp av myndighetstjänster) – mall
 - b) Avtal om ett gemensamt organ för miljövärdsmyndigheten och byggnadstillsynsmyndigheten – mall
4. Utgångspunkterna för omorganiseringen av byggnadstillsynen, miljövärderna och miljö- och hälsoskyddet ([slutrappporten för VIRVA, på finska](#))